

Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora przed i po 30 kwietnia – co się zmienia?

Jeszcze do 30 kwietnia 2019 roku doktoranci, którzy zaczęli studia trzeciego stopnia przed rokiem akademickim 2019/20, mogą otworzyć przewód doktorski na starych zasadach. Jeśli tego nie zrobią, będą mogli wszcząć postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora od 1 października 2019 roku. W tym przypadku jednak – postępowanie przebiegnie już według nowych zasad. Zmiany, jakie zaszły w tej kwestii dzięki Konstytucji dla Nauki, są proakcyjne i nie wpłyną negatywnie na przyszłych doktorów. Większość regulacji dotyczących sprawdzenia efektów kształcenia uczelnia ustala samodzielnie.

Osoby, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 mogą wszcząć przewód doktorski:

1. **do 30 kwietnia 2019 roku.** Wówczas postępowanie będzie przeprowadzone na podstawie przepisów dotychczasowych i będzie musiało zostać zakończone do **31 grudnia 2021 roku** (1). W przeciwnym wypadku zostanie ono – z mocy ustawy – umorzone albo zamknięte.
2. **Po 1 października 2019 roku.** Od tego czasu postępowanie przeprowadza się według nowych przepisów (2). Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora będzie weszczynało złożenie wniosku o wyznaczenie promotora lub promotorów.

W okresie **od maja do października tego roku** nie wszczyna się postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, doktora habilitowanego i tytułu profesora.

Nowe zasady dla „starych” doktorantów

Podmioty doktoryzujące w wyniku wejścia w życie Konstytucji dla Nauki otrzymały większą swobodę w kształtowaniu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora. Dotychczas istniały szczegółowe instrukcje, które krok po kroku regulowały tę kwestię (m. in. rozporządzenie w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora). Nowe zasady obligują uczelnie do samodzielnego ustalenia, jak takie postępowanie ma wyglądać. Szczegółowe zasady prowadzenia postępowań w uczelni określi senat, a w instytutach – rada naukowa. Władze mogą określić także dodatkowe wymagania w zakresie uzyskania stopnia doktora. Co ważne – od uczestników studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020, którzy zdecydują się ubiegać o nadanie stopnia po 1 października 2019 roku, nie pobiera się opłat za przeprowadzenie tego postępowania.

- **Znajomość języka nowożytnego**

W przypadku osób, które rozpoczęły studia doktoranckie przed rokiem akademickim 2019/2020 i będą ubiegać się od 1 października tego roku o nadanie stopnia doktora na podstawie nowych przepisów, **efekty uczenia się w zakresie znajomości nowożytnego języka obcego będą potwierdzane na zasadach dotychczasowych** (3).

Egzamin doktorski jest przeprowadzany w zakresie obcego języka nowożytnego w przypadku, gdy osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora nie posiada certyfikatu potwierdzającego znajomość języka obcego (4). Wykaz certyfikatów potwierdzających znajomość nowożytnego języka obcego dostępny jest w Załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki

i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Czym różni się postępowanie nowe od starego?

Mimo że uczelnia lub instytut mają o wiele więcej swobody w ustalaniu sposobu przeprowadzania postępowań, istnieją pewne warunki, które muszą zostać spełnione, a których nie było w dotychczasowym porządku prawnym. Co się zmieniło?

- Przewody doktorskie stały się postępowaniami w sprawie nadania stopnia doktora.
- Wprowadzono weryfikację efektów kształcenia na 8 poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji (sposób tej weryfikacji ustala uczelnia lub instytut). Dotychczas istniał obowiązek przeprowadzenia egzaminów doktorskich. Teraz w tym względzie panuje dowolność – jeśli uczelnia przyjmie taki sposób weryfikacji, przeprowadzi egzamin doktorski, jeśli nie – nie będzie go przeprowadzała.
- Rozprawy doktorskie przed obroną będą obligatoryjnie udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej podmiotu doktoryzującego.
- Jednym z warunków wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora (dawne otwarcie przewodu doktorskiego) będzie złożenie rozprawy doktorskiej wraz z pozytywną opinią promotora lub promotorów.
- Liczba recenzentów w postępowaniu zwiększy się do trzech.
- Szczegółowe zasady prowadzenia postępowań w uczelni określi senat, a w instytutach rada naukowa; senat albo rada naukowa mogą określić także dodatkowe wymagania w zakresie uzyskania stopnia doktora.
- Kandydat do stopnia powinien posiadać w dorobku co najmniej:

– 1 artykuł opublikowany w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które były ujęte w wykazie sporządzonym przez ministra (ogłoszenie wykazu czasopism planowane jest na połowę bieżącego roku), **lub**

– 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które było ujęte w komunikacie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 stycznia 2019 r. w *sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe*, albo rozdział w takiej monografii **lub**

– dzieło artystyczne o istotnym znaczeniu

- **W przypadku postępowań w sprawie nadania stopnia doktora wszczynanych od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. na poczet spełnienia warunku dotyczącego dorobku zalicza się także:**

– artykuły naukowe opublikowane przed 1 stycznia 2019 r. w czasopiśmie nieujętych w nowym wykazie ministra, ale ujętych w części A albo C wykazu czasopism naukowych ogłoszonego komunikatem ministra z dnia 25 stycznia 2017 r., albo ujętych w części B tego wykazu, przy czym artykułom naukowym w nich opublikowanym przyznanych było co najmniej 10 punktów;

– monografie wydane przez jednostkę organizacyjną podmiotu, którego wydawnictwo jest ujęte w komunikacie ministra z dnia 18 stycznia 2019 r. w *sprawie wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe*.

Zachęcamy do lektury rozdziału drugiego „Stopień doktora” Konstytucji dla Nauki (art. 185-197 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce), a także rozdziału „Postępowania w sprawie nadania stopnia doktora” Przewodnika po systemie szkolnictwa wyższego.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. *o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1789)
2. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2018 r., poz. 1668, z późn. zm.). Powyższe wynika wprost z art. 179 ust. 7 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1669, z późn. zm.).
3. Na zasadach określonych w ustawie *o stopniach naukowych i tytule (...)*.
4. Zgodnie z art. 12 ust. 2 pkt 3 *ustawy o stopniach naukowych i tytule (...)*.